Connecta la llum

Llum de la Pau de Betlem 2015

Proposta d'activitats
Ràngers / Noies Guies
(11 - 13 anys)

R/NG

ORGANITZA

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

JUNTAMENT AMB:

La Salle Catalunya

CMS

Joves La Salle Catalunya

Fundació Escola Cristiana de Catalunya

Pajmacor

SIJ

Text: Àmbit d'Espiritualitat i Fe
Il·lustració: Vanesa Vilaseca
Edita: Minyons Escoltes i Guies de Catalunya
Data: Novembre 2015

Organitza:

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

Juntament amb:

La Salle Catalunya

CMS

Joves La Salle Catalunya

Fundació Escola Cristiana de Catalunya

Fajmacor

SIJ

Els noms i els significats de la pau

"La pau és un concepte que ens remet a un ideal universalment anhelat, però que es percep de manera molt diferent segons el moment històric, el context sociopolític, la cultura, la religió i, també, l'experiència vital. Durant segles s'ha associat la pau amb la simple absència de guerra o violència directa, i se n'ha limitat l'abast i el valor. És el que es coneix com a *pau negativa*. En contraposició, s'ha anat construint el concepte de *pau positiva*, un concepte dinàmic que porta a prendre consciència dels conflictes i a resoldre'ls de manera no violenta, a construir un món just on no només no hi hagi violència directa sinó que es tendeixi a eliminar les violències estructurals i culturals. No hi ha pau plena i positiva mentre hi hagi discriminació, desigualtat, pobresa, marginació i injustícia.

La pau es construeix. La pau és un procés. La pau és una barreja d'imaginaris i anhels, situacions i reptes a superar, experiències, valors i projectes de vida, de societat i de país. La pau té noms i significats diferents. I és la suma de tots la que ens permet avançar."[1]

La Pau també és un dret a l'accés de tothom als recursos tecnològics que permeten el desenvolupament humà i, alhora, de fer-ho de manera harmònica amb el medi ambient. L'anomenat *desenvolupament sostenible*.

Des d'aquesta perspectiva, la Unesco ha nomenat l'any 2015 **Any Internacional de la Llum pel Desenvolupament.**

Segons la Unesco, les tecnologies basades en la llum (fotònica) poden ajudar a protegir el planeta i permetre la millora de la qualitat de vida. Són, doncs, les seves prioritats per a aquest any:

- Incentivar la ciència, la tecnologia i la innovació per a l'eradicació de la pobresa i la potenciació de la cultura de la pau i la no violència.
- Involucrar el món científic en l'ús sostenible dels recursos naturals, les energies renovables i l'eficiència energètica.
- Aprofitar la tecnologia i el disseny contra l'escalfament climàtic i per a la reducció de la contaminació lumínica.

Connecta la llum!

Connecta la llum!

Aquell petit gest d'encendre un flama a Betlem es transforma en milers de llums que arriben a indrets molt distants per connectar-nos-hi a tots i totes. Per connectar-nos amb tota la gent que pateix penúries per culpa de les guerres i ens demana que actuem i que els acollim a casa nostra, per connectar-nos amb altres cultures i veure que tots i totes podem aprendre molt els uns dels altres, per connectar-nos amb la natura i ser persones respectuoses amb ella... Perquè connectar és unir-se, i ens unim en la pau perquè la seva llum porti esperança al món.

[1] Text escrit pel president de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP), Rafael Grasa, en ocasió del projecte "Càpsules de pau".

Unitat

R/NG

Ràngers / Noies Guia (11-13 anys)

Recurs 1 Cançó

LA TERRA

Lax'n'busto

Deixa'm preguntar-te
què t'està passant,
maltractant-me així
acabaràs amb mi.
Quan comença el dia,
ja l'estic suant.
Cada gota meva
és sofre concentrat.
Química es respira en l'aire,
química per esmorzar.
Mira les coses que em passen:
degoten pel meu front
carbó, mercuri i plom.
Negra és la sang
que esteu esgotant
per alimentar
motors que us destruiran.
L'aigua s'evapora
els pols es desfan
deixeu d'abocar
residus dins del mar.
Això s'ha d'aturar.
El que tinc, però, que ara em sobra ets tu
Amb tu i les teves obres no puc més.

Recurs 2 Testimoni

Hassanna Aalia
Fragment extret de l'entrevista que Directa.cat va fer a Hassanna Aalia el 26/03/15.

"Volem que parin de robar els nostres recursos naturals, les nostres costes i les nostres mines."

Aquestes van ser les paraules de Hassanna Aalia, un jove activista sahrauí que va demanar asil polític a l'Estat espanyol el 2012, ja que està condemnat a cadena perpètua al Marroc. Hassanna té 26 anys i des dels 17 és activista de la causa sahrauí. Hassanna viu de manera il·legal a l'Estat espanyol, ja que aquest li nega l'asil polític "pels seus interessos econòmics amb el Marroc", segons les seves paraules.

Vas venir a l'Estat espanyol, concretament a Bilbao, per continuar els teus estudis? Vaig venir en un projecte per a activistes joves. M'hi havia de quedar tres mesos i, al final, m'hi he quedat tres anys. Venia a aprendre sobre els drets humans i el dret internacional.

El teu objectiu és fer política? Una associació sahrauí em va convidar a venir perquè sóc activista pel dret a l'autodeterminació del meu poble des dels 17 anys. He estat detingut, torturat i tancat a la presó diverses vegades des de llavors.

Què hi ha darrere les protestes de Gdem Izik de 2010? És un tema de dret a l'autodeterminació? No, nosaltres hem plantejat les lluites de Gdem Izik per reivindicar els nostres drets socials i polítics, també volem que parin de robar els nostres recursos naturals, les nostres costes i les nostres mines. La lluita és per l'autodeterminació i pels drets de les dones, dels nens... per la llibertat d'expressió.

Considereu que es maltracta el poble sahrauí de diverses maneres? Hi ha una guerra encoberta com la de l'est de Turquia, al Kurdistan? Nosaltres no estem en guerra; la nostra és una lluita pacífica contra l'ocupant marroquí. Allà, els militars, la policia i el servei d'intel·ligència marroquí maltracten les dones, els nens, els homes... tots els que reivindiquen els seus drets.

Per pensar-hi:

- Creus que el que diu Hassanna Aalia és coherent? Creus que els conflictes moltes vegades van lligats amb la lluita pels recursos?
- I el fet que l'Estat espanyol no li vulgui donar suport perquè té interessos comercials amb el Marroc? Penses que en Hassanna pot tenir raó amb el que diu?
- La Primavera Àrab* es va originar a finals del 2010. És un moviment que va agafar molta força gràcies a les xarxes socials. El món pot ser més just gràcies a que tots estem connectats?

**Primavera Àrab – conjunt de protestes que es van originar als països àrabs i que van aconseguir derrocar alguns governs totalitaris, com el d'Egipte, Tunísia i Líbia.*

Recurs 3 Activitat

LA PETJADA ECOLÒGICA

La petjada ecològica és l'indicador que calcula l'àrea de sòl que cada persona, ciutat, regió o país necessita per obtenir els recursos que consumeix i per assimilar els residus que genera.

Vols saber quina és la teva? Respon al qüestionari.

Habitatge

1. Quantes persones viviu a casa teva?
   a. 1
   b. 2
   c. 3
   d. 4
   e. 5 o més

2. Quin tipus de calefacció hi ha a casa teva?
   a. Gas Natural
   b. Electricitat
   c. Gasoil
   d. Renovable (solar, eòlica…)

3. Quantes aixetes i vàters hi ha a casa teva?
   a. Menys de tres
   b. De 3 a 5
   c. De 6 a 8
   d. De 8 a 10
   e. Més de 10

4. On vius?
   a. En un bloc de pisos
   b. En una casa

Menjar

5. Ets vegetarià o vegetariana?
   a. Sí
   b. No

6. Quants àpats prepares o menges a casa per setmana?
   a. Menys de 10
   b. De 10 a 14
   c. De 14 a 18
   d. Més de 18

7. La teva família compra productes alimentaris locals?
   a. Sí
   b. No
   c. Sovint
   d. Rares vegades
   e. No ho sé

8. Quants cotxes tens a casa?
   a. Cap
   b. 1
   c. 2
   d. 3
   e. Més de 3

9. Com vas a l'escola?
   a. En cotxe
   b. En transport públic
   c. En bus escolar
   d. Caminant
   e. En bicicleta

10. Quants viatges fas per setmana en transport públic?
    a. Menys de tres
    b. D'1 a 5
    c. De 6 a 10
    d. D'11 a 15
    e. Més de 15

11. On vas anar les darreres vacances?
    a. No vaig fer vacances
    b. Em vaig quedar a la meva localitat
    c. Al meu país
    d. Al meu continent
    e. A un altre continent

12. Quants caps de setmana a l'estiu vas de càmping o a un alberg?
    a. Cap
    b. D'1 a 3
    c. De 4 a 9
    d. De 6 a 9
    e. Més de 9

Compres

13. Quines grans compres s'han fet a casa teva en l'últim any? (TV, ordinador, cotxe, frigorífic, mobiliari…)
    a. Cap
    b. D'1 a 3
    c. De 4 a 6
    d. Més de 6

Deixalles

14. A casa teva intenteu reduir la quantitat d'escombraries que es generen (per exemple, comprant menjar sense embolcalls, no acceptant propaganda, utilitzant contenidors reciclables…)?
    a. Sí
    b. No

15. Feu adob natural a casa teva (compostatge)?
    a. Sí
    b. No

16. A casa teva feu recollida selectiva?
    a. Sí
    b. No

17. Quantes bosses d'escombraries (rebuig) es generen a casa teva per setmana?
    a. Cap
    b. Mitja
    c. 1
    d. 2
    e. Més de 2

Puntuació:

Habitatge:
Menjar:
Transport:
Compres:
Deixalles:
TOTAL:

Interpretació (segons el valor TOTAL):

- Menys de 150: Petjada ecològica inferior a 4 hectàrees.
- De 150 a 350: Petjada ecològica entre 4 i 6 hectàrees. Mitjana catalana.
- De 350 a 550: Petjada ecològica entre 6 i 7,7 hectàrees. Mitjana nord-americana.
- De 550 a 750: Petjada ecològica entre 7,7 i 10 hectàrees.
- Més de 750: Petjada ecològica superior a 10 hectàrees.

A partir de la informació recollida en el qüestionari, la meva petjada ecològica és de _____ hectàrees/any.

Calcular Puntuacions:

Habitatge 1. a) 30 b) 25 c) 20 d) 15 e) 10 2. a) 30 b) 40 c) 50 d) 0 3. a) 5 b) 10 c) 15 d) 20 e) 25 4. a) 20 b) 40 Menjar 5. a) 0 b) 50 6. a) 25 b) 20 c) 15 d) 10 7. a) 25 b) 125 c) 50 d) 100 e) 75 Transport 8. a) 5 b) 25 c) 50 d) 75 e) 100 9. a) 50 b) 25 c) 20 d) 0 e) 0 10. a) 50 b) 40 c) 30 d) 20 e) 10 11. a) 0 b) 10 c) 30 d) 0 e) 70 12. a) 0 b) 10 c) 20 d) 30 e) 40 Compres 13. a) 0 b) 15 c) 30 d) 45 Deixalles 14. a) 0 b) 30 15. a) 0 b) 20 16. a) 0 b) 20 17. a) 0 b) 5 c) 10 d) 20 e) 30

Activitat basada en l'Agenda Escolar Europea del Medi Ambient i el Desenvolupament 2007-2008.

Per pensar-hi:

- Segons el resultat total obtingut i suposant que els 6.813.000 habitants de Catalunya (dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Idescat) tinguessin la mateixa petjada ecològica que tu, quina seria la superfície que hauria de tenir Catalunya per suportar aquesta demanda? És més petita o més gran que la real? Quantes Catalunyes ferien falta?
  Nota: la superfície de Catalunya és de 3.200.000 hectàrees.
- Creus que és sostenible el teu model de consum?
- Has sentit a parlar del comerç just? Creus que és un consum més responsable i equitatiu?
- Què podries fer per reduir la teva petjada ecològica? Pensa en accions concretes que puguis dur a terme i comparteix-les amb la resta de companys.

Recurs 4 Dinàmica

FUTBOL AMB ESPELMES

Nombre de jugadors: 20-30

Material: tantes espelmes com jugadors i una pilota.

Desenvolupament:

Comencem un partit de futbol clàssic entre dos equips. En un moment determinat, anunciem que tenim un tall de llum a l'estadi de futbol i que no es pot continuar jugant el partit.

Per sort, els caps disposen de la Llum de la Pau, que ens permetrà continuar! A partir d'ara, els jugadors han d'il·luminar-se amb espelmes. Mentre l'espelma estigui encesa el jugador pot seguir jugant. Quan s'apagui, ha de sortir del camp i anar a buscar un cap responsable d'encendre les espelmes amb la Llum de la Pau. Un altre cap fa d'àrbitre per vetllar pel compliment de la norma.

Quan repartim les espelmes als nois i noies, podem explicar-los que és la Llum de la Pau de Betlem i lligar-ho amb que les desigualtats i la mala gestió de l'energia afecten el desenvolupament i la pau (vegeu la introducció del material d'enguany).

Reflexió posterior:

Després del partit podeu preguntar la diferència entre jugar amb espelmes o sense. Si és més divertit o no, si el fet de jugar amb l'espelma fa que l'habilitat de mantenir l'espelma encesa sigui tan o més important que la de saber jugar bé i que tothom es pugui sentir bé participant en el joc, etc.

I un cop reflexionats, podeu unir les vostres espelmes en una de gran i començar a treballar la resta de dinàmiques.

*Joc extret de *Juegos para la animación de ambientes*, Luis Miguel Bascones, Editorial CCS.

Recurs 5 Descoberta

SABIES QUE...

Hi ha col·lectius que treballen per fer front a la pobresa energètica?

Perquè disposar d'energia i aigua a la llar és un requisit bàsic per poder gaudir d'una vida amb uns mínims de confort, salut i salubritat.

Us presentem "Pas a pas", un projecte de transformació al nucli de les Planes per millorar la vida dels qui hi viuen. El diari *El Periódico* en va fer esment el passat mes de juliol.

Un projecte popular regenera cases i accessos a les Planes

Estudiants d'Arquitectura fan escales per salvar grans desnivells

Un grup professional porta veïns a l'atur a rehabilitar habitatges i aprendre un ofici
R. C./ BARCELONA

DIVENDRES, 3 DE JULIOL DEL 2015

El barri barceloní de les Planes, format per 400 cases, moltes d'autoconstrucció, en terrenys amb forts pendents en plena serra de Collserola, al vessant del Vallès, protagonitza una experiència popular pionera d'autoregeneració urbana. La plataforma Pas a Pas, que lidera el jove equip de set arquitectes Arqbag, impulsa amb uns costos mínims, materials reciclats, intervenció de veïns i estudiants, i la col·laboració municipal, de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i altres institucions, la rehabilitació energètica de les cases en pitjor estat, la construcció d'accessos i dreceres amb escales entre els carrers i també un equipament polivalent.

Les reformes contra la pobresa energètica s'han iniciat en sis habitatges elegits després d'una radiografia del barri. En els treballs ja finalitzats d'aïllament tèrmic, circulació de l'aire i millora de l'accessibilitat interna han intervingut veïns en situació d'atur que aprenen un ofici. "Ara es fan controls mèdics de sang, de patologies ja existents i de respiració a la gent gran, i també socials, de satisfacció i felicitat vital, per validar l'efecte de les intervencions en els afectats", explica Bernat Colomé, arquitecte de l'equip. Al setembre l'experiència continuarà en un nou grup de cases.

Una altra actuació en marxa són les singulars escales per salvar, sense haver de fer llargues voltes, el gran desnivell entre els carrers de la Llum i de Sant Francesc d'Assís. En un corredor fins ara ple de malesa entre els habitatges, estudiants de l'Escola d'Arquitectura del Vallès de la UPC estan construint, com a activitat acadèmica i també taller voluntari d'estiu, esglaons i replans amb centenars dels petits cilindres de formigó usats en els tests de material de les obres. Són peces que es rebutgen i que aquí es reciclen. Hi ha fins a set projectes més per recuperar passos similars que formaven la vella xarxa de camins coneguda popularment com a Ringo Rango, avui perduda.

Equipament / Està molt avançada, en tercer lloc, la ubicació d'un equipament polivalent a la part alta del barri reutilitzant un prototip de casa que la UPC va portar a un concurs. Al setembre s'obrirà el centre prefabricat com a punt de trobada, seu de Pas a Pas i, segons destaca Colomé, "laboratori urbà de producció col·lectiva amb tallers, empreses ambientals i investigació aplicada".

Podeu veure els vídeos dels projectes als següents enllaços:

https://www.youtube.com/watch?v=7N8zT_kyCt0

http://rutaringorango.weebly.com/

Recurs 6 Text

COM DISTINGIR LA NIT DEL DIA

Anthony de Mello, *L'oració de la granota 1*.

Va preguntar un guru als seus deixebles si sabrien dir quan acabava la nit i començava el dia.

Un d'ells va dir: "Quan veus un animal a distància i pots distingir si és una vaca o un cavall."

"No", va dir el guru.

"Quan mires un arbre a distància i pots distingir si és un albercoquer o un presseguer."

"Tampoc", va dir el guru.

"Esta bé", van dir els deixebles, "digues-nos quan és".

"Quan mires un home al rostre i reconeixes en ell el teu germà; quan mires a la cara una dona i reconeixes en ella a la teva germana. Si no ets capaç d'això, aleshores, sigui l'hora que sigui, encara serà de nit."